

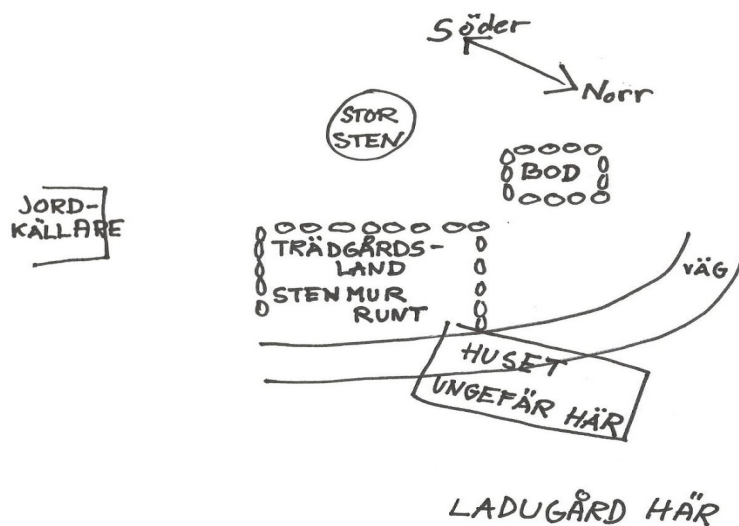
Torp nr 6. Torpet Holskaryds Tåå under Holskaryd

Bebott ca 1785-1906

Detta torp är svårt att få helt rätt eftersom människorna i området flyttade runt och i kyrkböckerna har prästen skrivit många olika namn på torpen. "Torp under Holskaryd", "Holskaryds Hage", "Undantag under Holskaryd", "Holskaryd Tåå", eller bara "Torp". Reserverar mig därför för eventuella fel. Detta torp är troligtvis det äldsta i området och från detta torp härstammar många av de släktgrenar som bebott Holskaryd och Oryd, och gör så än idag.

Stengrund från bod och små rester av jordkällare finns kvar. Jordkällaren ligger i backen till vänster när man står på vägen vänd mot bodgrunden och den är svår att upptäcka. Finns även stenvägg runt ett köksland vid huset. På en karta verkar det kallas "Stora landet". Spår av krusbärsbuske finns till höger invid detta. Ny väg går över f.d. husgrund och gårdsplan och platsen där ladugården låg. Inga spår finns kvar av dessa byggnader. Dessutom har skogsmaskiner nyligen kört över hela torpområdet.

1785-1822

Änkemannen **Johannes Gudmundsson** (1751-1822) född i Mellomgården, Kärtared, Horla (hans föräldrar hette Gudmund Hansson och Ingeborg Nilsdotter) är den första torparens här på "Nybygget Holskaryds Tåå". Kan eventuellt ha bott en kort tid med sin andra hustru (Karin se nedan) och deras första barn, på torp nr. 12 Södra Ållebacken (se detta torp). Kom senast från Rydet, Horla ca 1785.

Johannes far, Gudmund Hansson, hade varit inhyses i Holskaryd med sina två yngsta barn, småbröder till Johannes, sedan hans hustru, alltså Johannes mor, Ingeborg Nilsdotter, dog 1767 i Kärtared Mellomgård.

H. **Karin Andersdotter** (1766-1841) född i Mossbo, Nårunga. (Numera Skogsbygden) Tillhörde Rydetsläkten på sin mammas sida. Kom senast från Rydet, Horla.

Johannes Gudmundsson hade varit gift tidigare med Stina Andersdotter (1757-1783) och de bodde då i Dalbogårdens Ryttartorp i Hol. När Stina dog 1783 blev Johannes Gudmundsson ensam med ett litet barn, **Maja (Maria)** född 1782.

Johannes och Karin träffades troligtvis på Rydet och de fick ett barn, **Andreas** född 1784 och gifte sig 1785 i Horla.

Dessa båda barn dog tidigt.

Andreas (1784-1785) född och död av koppor på Rydet, Horla.

Maja (Maria) (1782-1786) dog 1786 av kikhosta och familjen var då "inhysesfolk under Holskaryd". Troligtvis Holskaryds Tåå.

De fick fler barn:

1. Maria (1788- 1826) står född på Ållebacken. (Förutom i denna födelsenotis står det inte någonstans att torpet Ållebacken skulle funnits så här tidigt och enligt andra notiser bor familjen på Holskaryds Tåå) Till Nedre Tokebacka 1806. Kommer 1810 till hökareänkan Engmans gård nr. 106 i Alingsås stad. Där finns drängen Nils Olofsson (1786-1818) och de gifter sig 1813. De får en son samma år, Olaus (1813-ev. 1832) och flyttar till gård nr. 129, Espings Gård. Nils är nu stadsväktare. De flyttar till nr 104 Ekroths Gård. De bor även på handskmakare Tenggrens Gård nr. 82 och garvare Wetterlings Gård. Maken Nils dör 1818 i lungrot. Maria flyttar med sin son Olaus 1818 till skraddare Bondessons gård och 1819 till timmerman Thidéns gård nr 37. Maria står nu som "utfattig". Hon dör 1826 i lungrot. Eventuellt flyttar sonen Olaus till Lidköping och sedan till Skara och dör där i lungrot bara 18 år gammal. Dock osäkert då födelseuppgifter verkar vara omkastade.

2. Andreas (1797-1850) född på Holskaryds Tåå. Flyttar med modern till Södra Ållebacken, se torp nr 12. Blev **soldat 1109 Ring**. Bosatt från 1818 på soldatstommen Stocken under Melltorp, Horla. Äktenskap med Maria Olofsdotter (1802-1867). Många barn.

3. Stina (1800-1883) Född på Holskaryds Tåå. Till Södra Ållebacken med moder och syskon. Till Alingsås 1813. Till Oryd 1816. Till Jonsgården, Bälinge 1818. Till Östergården Bälinge 1822. Till Lena 1824. Gifter sig 1824 med drängen Andreas Olofsson (1796-1874) i Östra Röttorp, Lena. De bor senare i Hjälmareds kvarn, Alingsås Landsförsamling , i torpet Hede i Bälinge och flyttar 1826 till torp nr 9 Högäng under Hallstorp, se detta torp.

4. Kjerstin (1803-1829) född på Holskaryds Tåå, Gift 1821 på torp nr 12 Södra Ållebacken under Tomasgården, se detta torp.

Karin Andersdotter se ovan, flyttar alltså med sina barn till dottern Kjerstin på Södra Ållebacken, troligtvis som änka då maken Johannes Gudmundsson dött av bröstsjuka och vattusot 1822 på Holskaryds Tåå,

Karin dör på Södra Ållebacken 1841 av ålderdom.

-Ytterligare en familj bor samtidigt med ovanstående familj på Holskaryds Tåå.

Anders Larsson (1769-1824) född i Närunga, död i lungrot troligtvis på "torpet Hagen" under Holskaryd. Han verkar, enligt mantalslängden, vara den som hade tillstånd att vara torpare här. Gift 1793 med:

H. **Brita Eriksdotter** (1766-1844) född i Ödenäs och kom hit 1785. Död av ålderdom på "torpet Hagen" under Holskaryd,

Brita hade ett barn i tidigare äktenskap med **Jonas Jonasson** (1751-1789) Jonas blev vådaskjuten. De bodde tillsammans på Holskaryds Tåå.

Hans bouppteckning: *Kullings häradsrätt (P) Fil:11 (1787-1789) Bild 414 / sid 819*

De ägde bl a en brun ko, en liten kviga, ett lamm. De hade flera skulder bl a till folk i Ödenäs , Oryd och Holskaryd.

Britas och Jonas barn:

Brita Jonsdotter (1787-) Född på Holskaryds Tåå. Till Ekåsaryd 1800. Okänt var hon finns efter det.

Britas (Eriksdotter)och Anders barn:

1. Lars (1794-1795) Född på Holskaryds tåå, Död av kopporna.

2. Catrina (1796-1800) Född och död på Holskaryds Tåå i kopporna.

3. Lars (1799-1816) Född på Holskaryds Tåå. Drunknade i Munsjön, Bälinge, år 1816. Ej hittad. Familjen bodde då fortfarande på Holskaryds Tåå.

4. Tvillingarna Erik (1802-1802) och **5. Johannes** (1802-) Födda på Holskaryds Tåå. **Erik** död 1802, 11 dagar gammal. **Johannes** till Ekåsaryd 1815 och 1817, till Alingsås 1821 och 1824. **Johannes** blir senare ägare till Holskaryd och gifter sig med Kjerstin Olofsdotter (1809-1852) född i Oryd. De bildar familj i Holskaryd.

6. Catharina (1807-1824) Född på Holskaryds Tåå, död av slag i "Holskaryd Hage"

Familjen verkar ha flyttat från Holskaryds Tåå till torpet Hagen under Holskaryd efter 1816. Osäkert vilket torp detta var. Eventuellt har det legat ett torp vid vägen mellan Holskaryds Tåå och Minnesstenen, finns en diffus stengrund där. Skulle ha kunnat vara Holskaryds Hage. Ingen skylt uppsatt där. Se karta längst ner.

1800-1838

Nästa familj på Holskaryds Tåå:

Sven Olofsson (1776-1825) Sven är född i Holskaryd (föräldrar är bondefolket Olof Svensson och Elin Andersdotter i Holskaryd)

Sven blir först dräng och sedan åbo i Stora Bögared, Närunga.(Skogsbygden) Död i "Holskaryds torp" av håll och styng. Står att han varit "fånge i Finland". "2 rotekarl fång.?" Ej hittat mer om detta.

H. **Catharina Jonasdatter** (1776-1838) Född i Alingsås. Osäkert exakt var. Sjuklig och inhyses sista åren. Död i bröstväck. "Enka från Holskaryd"

De gifter sig 1797 och han är då dräng och hon är från Närunga. De ska bosätta sig i Stora Bögared står det. Notisen finns i Horlas kyrkobok.

Första barnet föds i Stora Bögared:

1. Anders (1797-1800) Död på Holskaryds Tåå i kopporna.

Familjen kommer till "Holskaryd torp" 1799-04-10 som "torparefolk". Bör vara Holskaryds Tåå.

Här föds:

2. Johannes (1799-1799) Född och död i Holskaryd av okänd sjukdom.

3. Anna (1801-1862) Född i Holskaryd. Till Skaftared 1820. Till Ödenäs Mellomgård 1823. Ödenäs Östergård 1825. Gifter sig 1825 i Ödenäs med Torsten Olofsson (1799-1868) född i Edshult, Hemsjö, och bosätter sig i torpet Blekekärr under Djurås i Ödenäs. Bor 1831-1832 i Skämningared under Hjälmaled. Åren 1832-1835 var de 1/8 hemmansägare i Holskaryd men flyttade vidare. De bosatte sig så småningom i torpet Ängsjöback under Nääs i Skallsjö socken och båda makarna dog där. De hade många barn.

4. Anders (1803-1873) Född i Holskaryd. Till Olstorp 1817. Till Alingsås 1818, till Oryd 1819. Fagerlid, Alingsås Landsförsamling 1822. Närsbo, Ödenäs 1824. Han gifter sig 1826, när han är dräng i Lygnared, med Brita Stina Nilsson (1805-1854) född i Lygnöholm, Alingsås Landsförsamling. De bosätter sig 1826 i torpet Apelkärr under Hjälmaled där hennes föräldrar bor. Från 1828 bor de i torp under Röhult, Hjälmaled. De får många barn och när Anders blir änkeman 1854 bor han kvar "i barnens bröd". Hans äldsta dotter tar över torpet med sin make. Anders dör 1873 som inhyses i Röhult.

5. Bengt (1805-1893) Född i Holskaryd. Till Ödenäs 1820. Till Närunga 1825. Bor här på Holskaryds Tåå med familj 1825-1836 men flyttar till Närunga 1836 (se längre ner efter nästa familj)

6. Johannes (1808-1809) Född i Holskaryd. Död i bröstfeber.

7. Johannes (1811-1880) Född i Holskaryd. Till Kärtared Östergården 1827. Till Närunga 1828. Till Melltorp, Horla 1829. Tillbaka till Holskaryd 1832. Han gifter sig 1834 med Britta Petersdotter (1808-1892) född i torpet Hagen under Prästgården i Hol. Bildar familj i torp under Holskaryd. Får en dotter Anna Greta år 1834 och en son, Sven född 1837 men här skriver prästen att torpet ligger under Landbogården. Tveksamt om det är rätt. Den uppgiften finns inte någon annanstans att Holskaryds Tåå skulle vid något tillfälle legat under Landbogården. Oklart därför var familjen egentligen bodde. Skulle kunna vara i Vasen som ju låg under Landbogården. Familjen till Göteborg 1838. De får flera barn och bor i Gårda, Örgryte i Göteborg. Johannes står som "Arbetare", senare som "Tornväktare". Död 1880 i Göteborgs Karl Johans församling. Britta död 1892 i Annedal, Haga församling i Göteborg.

8. Britta Stina (1815-1860) Född i Holskaryd. Till Djurås, Ödenäs 1828. Bor hos sin äldre syster Anna född 1803, se ovan. Är då 13 år. Hon gifter sig 1851 med Börje Bengtsson Edqvist (1829-1878) född i Berghem. Han är soldat vid Kullings Kompani, Västgöta Dals Regemente. Hon är piga i Ödenäs Östergård. De bor i Soldatstomme 1152 under Ödenäs Östergård. Hon hade flera "oäkta" barn med sig. Britta Stina dog 1860 i bröstsjukdom. Dog i Hulkås, Hemsjö och är begravd där.

9. Elias (1818-1819) Står att han är född och död i "Holskaryd Hage", okänd sjukdom. Familjen bor dock hela tiden enl husförhållsboken i Holskaryds Tåå.

1818-1832

Nästa familj:

Bengt Larsson (1789-1833) född i Kamparås backstuga i Skogsbygden. Föräldrarna var Lars Bryngelsson och Ingjerd Andersdotter. På Bengts mors sida verkar de bott i flera generationer på Kamparås. Ev var fadern från Djurbergshult, Närunga.

Bengt kom till Holskaryds Tåå 1818.

H. **Christina Andersdotter** (1798-1869) Kommer från Holskaryds undantag, troligtvis Torp nr 3 Engmans, se detta torp. De gifte sig 1819 i "Torp vid Holskaryd". Hon dog på Holskaryds Tåå i bröstsjukdom. Begravd i Horla.

Christinas mor, änkan **Kjerstin Andersdotter** (1769-1832) flyttar med från torpet Engmans och bor här hos sin dotter Christina Andersdotter och hennes familj livet ut. Står som fattig och sjuklig. Hon dör 1832 i vattusot.

Från Bengt och Christina utgår många av de släktgrenar som sedan befolkade Holskaryd/Oryd.

Deras barn:

- 1. Andreas** (1819-1913) Född "vid Holskaryd". Bildar familj här på Holskaryd Tåå men röjer och bygger Dammen under Bäne Frälsegården och flyttar dit, se nedan och nr 4 Torpet Dammen.
- 2. Johannes** (1822-1913) Född i Holskaryd. Till Alingsås 1839. Blir torpare på Bergsjöhölja under Bälinge Toresgården. Se detta torp nr 32.
- 3. Nils** (1824-1906) Född "vid Holskaryd Hage". Till Alingsås 1839. Från 1843 i Ekåsaryd i Maryd, Alingsås Landsförsamling. Från 1849 i Fjällåsen, Torpa. Gifter sig med Anna Christina Johansdotter (1836-1916) från Bergsjödal i Hemsjö och bosätter sig i Västerås under Prästgården i Bredared. De fick många barn.
- 4. Anders** (1828-1905) Till Källeberg 1846. Till Holskaryd 1847. Bosätter sig på Holskaryds Tåå. Se nedan.
- 5. Inga Stina** (1830-1869) Till Alingsås 1851. Till Bälinge 1856. Gift på torp nr 1 Klyfsåsen. Se detta torp.
- 6. Anna Kajsa** (1830-1891) Till Alingsås 1843 och 1847. Till Bredared 1863. Gifter sig med Johannes Johansson (1839-1920) från Bergsjödal i Hemsjö som är bror till Anna Christina Johansdotter ovan, som brodern Nils gifte sig med. Bosatt i Hjelmryd Östergård, Bredared. Fick flera barn.

Bengt Larsson dog 1833 på Holskaryd Tåå, i lungrot.

Hans bouppteckning: *Kullings häradsrätt (P) Fil:24 (1831-1834) Bild 377 / sid 743*

De ägde bara en rödfläckig ko som de stod i skuld för. Värdet av allt vad de ägde var 20 kr och skulderna var 37 kr. Änkan blev ensam med sex omyndiga barn.

I sockenboken står det 1834-05-02: *"Av förekommande ömma omständigheter tillåts änkan efter Bengt Larsson under Holskaryd att såsom understöd få sig tilldelat de 16 koppor havre hon erhöll ur magasinet den 23 sistlidne april."*

Sockenboken 1835-05-24:

"Sockenmännen beviljade änkan Christina Andersdotter till hjälp i sitt fattiga tillstånd 16 koppor havre ur magasinet vilka skola lemnas i höst när spannemålen inflyter".

1825-1836

Nästa familj:

Bengt Svensson (1805-1893) född i Holskaryd, se ovan. Ska ha kallats "Tegel-Bengt" eftersom han arbetat som tegelslagare. Bor här på Holskaryds Tåå med familj 1825-1836 men flyttar till Nårunga 1836. Familjen till Ödegärde, Nårunga 1836. Till torpet Wråna under Smedesgården, Siene år 1850. Bengt står som tegelslagare efter 1854 och arbetar troligtvis på Gongstorps Tegelbruk under Tubbetorp eftersom de bor

1861 i Gongstorp Södergård i Tubbetorps rote, Siene. Paret hade många barn. Bengt blir änkeman år 1860. Måkan död i magplågor.

Bengts första hustru, gifta 1826:

H. **Anna Maja Eriksson** (1799-1860) född i Sandbacken, Närke. Död i magplågor i torpet Wråna, Siene.

Deras barn:

1. Anna Stina (1827-1845) Född på Holskaryds Tåå. Till Ödegärde, Närke 1836 med föräldrar och syskon. Dog 17 år gammal, orsak står ej. Var "piga på Åsen". Åsen låg under Långareds rote, Närke.

2. Svante (1831-1917) Född på "torp under Holskaryd". Till Ödegärde, Närke 1836 med föräldrar och syskon. Till Torpet Wråna under Smedsgården, Siene med övriga familjen år 1850. Står nu att Svante är "lomhörd". Gifter sig 1853 med Anna Christina Nilsson (1828-1867) från Fräsegården i Ljur. De bor i torpet Wråna. Flyttar till Herrljunga. Blir änkling två gånger, gift tre gånger. Flera barn. Död på Guntorps Säteri, Landa.

3. Maja Lisa (1835-1836) Född och död i Holskaryd. "Barn ifrån Holskaryd". Död av "Diarré och uppkastning".

Bengt Svensson gifter om sig 1862 med änkan Johanna Jonsdotter (1814-1896) från Borås. Till Fridhem 1874. Båda dog i Fridhem under Eklanda Ravelsgården, Siene.

1837-1838 bor här:

Jonas Svensson (1807-1880)

H. **Maria Christina** (Maja) (1813-1843)

med dotter **Anna Stina** (1837-1839)

Familjen kommer från Öfratorp och verkar vara inhyses här en tid. Flyttar sedan till Mellombacken under Bryngelsgården nr 17 och sedan 1840 till torpet Sörskog nr 2, se dessa torp.

Nästa familj, se ovan:

Andreas Bengtsson (1819-1913) Född "vid Holskaryd".

H. **Anna Stina Andersdotter** (1821-1898) Född på Stommen, Siene. Gifta 1849.

Deras Barn:

August (1850-1867) Född här på Holskaryd Tåå.

Familjen flyttar 1851 till nybygget Dammen torp nr 4 och bryter mark där. Se detta torp.

1838-1905

1848 kommer **Jonas Olofsson** (1788-1867) från torpet Vasen där han bott med sin dotter Elin och hennes familj. Med sig har han även dottern **Johanna** (1814-1875) och hennes "oäkta" dotter **Anna Christina** (1841-1927) vilken senare gifter sig på torp nr 10 Ängatorp. Johanna flyttar med till Ängatorp och dör där. Se detta torp. Jonas dör 1867 här på Holskaryd Tåå.

Nästa familj, se ovan och bild nedan:

Anders Bengtsson (1828-1905) Född här på Holskaryds Tåå.

H. **Maja Greta Johansdotter** (1829-1901) Född i Björkekärr, Alingsås Landsförsamling, uppvuxen på torp nr 12 Södra Ållebacken. Mer information om hennes bakgrund, se detta torp.

De gifte sig 1861.

Deras barn, alla födda på Holskaryds Tåå::

1. Selma Mathilda Andersdotter(1861-1946) Till Amerika 1887. Gifter sig i 1889 i Ridgway, Pennsylvania med Otto Stenström (1860-1841) från Halland. De får nio barn. Selma ligger begravd på Maria Lutheran Cemetery i Dagus Mines, Elk County, Pennsylvania.

2. Anton (1863-1922) Till Amerika. Åter 1894 och köper Oryd. Bosätter sig i gamla huset Oryds Gård. Mer om honom under Oryds Gård.

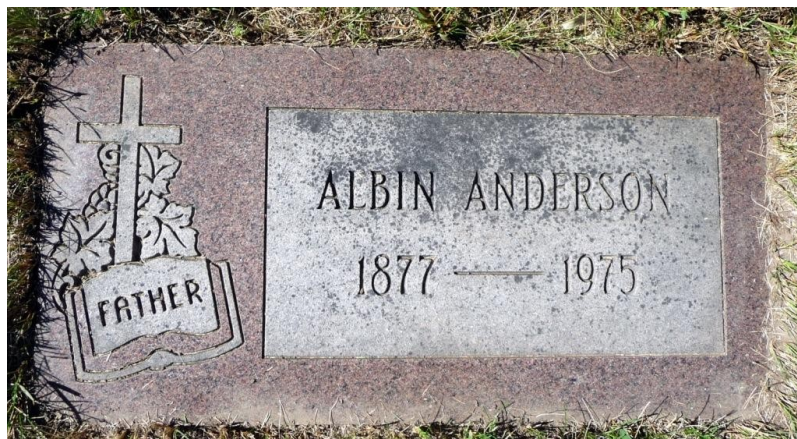
3. Johan (1865-1935) Till Amerika 1885. Återkommer 1894 och köper Oryd. Bygger nya huset Oryds Gård. Mer om honom under Oryds Gård.

4. Klas (1867-1887) Till Amerika 1886. Ska ha dött redan 1887 i Amerika.

5. Ada (1870-1932) Till Siene 1906. Gfter sig i Eklanda Mellomgård med Albin Gottfrid Johansson (1870-1941) som bott i torpet Qviden och torpet Lunnatorp, se dessa torp. De får flera barn. Död i Siene 1932.

6. Davida (1874-1972) Till Siene 1906. Flyttar med systemn Ada till Eklanda Mellomgård, som piga. Bor kvar där till sin död 1972. Ogift.

7. Albin (1877-1975) Till Amerika 1900. Står där upptecknad med systemn Selmas familj i Pennsylvania och som kolgruvearbetare. Troligtvis var han hemma en sväng, för 1908 finns han med på en båt tillbaka till Amerika. Han mönstrar i sept. 1918 till första världskriget. Han gifter sig med Anna Alfrida Alexandersson (1887-1957) född på torp nr 28 Källeberg, som också emigrerat till Amerika. Se detta torp. De bor i Minnesota och finns begravda där. Foto på henne under torpet Källeberg.

Efter Anders Bengtssons familj stod torpet Holskaryds Tåå tomt. Se auktionen nedan, år 1905. Annonsen stod i Elfsborgs Läns Tidning 1905-02-07. De sista boende var Anders Bengtsson och hans döttrar Ada och Davida. Torpet kallades efter Anders Bengtsson för "Andersa".

År 1878 hade gården Holskaryd skiftats så att de tre ägarna fick var sin sammanhängande del. Torpet Holskaryd Tåå var den minsta delen, 1/32 mantal och ägdes av torparen Anders Bengtsson, se ovan.

Karta över "Laga skifte å alla ägor till ¼ mantal af kronoskatte Holskaryd" 1878-79.

Här ser man till höger ladugården, i mitten boningshuset och till vänster en mindre bod. (i gult).

Genom offentlig auktion, som förrättas i Holskaryd tisdagen den 14 innevarande februari kl. 11 f. m., låta arfvingarne efter afidne Anders Bengtsson derstädes försälja $\frac{1}{32}$ mtl Holskaryd i Hools socken. Samma dag kl. 1 e. m. försäljes boets lösa egendom, bestående af diverse husgerådssaker, 500 kg hafre, 30 kg råg, 8 tunnor potatis, omkring 850 kg halm och 510 kg hö.

Betalningsvilkoren tillkännagifvas före auktionens början.

Hool den 1 februari 1905.

A. Lindgren.   **Aug. Carlsson.**

*Anders Bengtsson och hans hustru
Maja Greta Johansdotter.*

ANDERS BENGTSSON (son till Christina Andersdotter och torparen Bengt Larsson på Holskaryds Tå, tabell V:95), hemmansägare i Holskaryd,
* 1828 15/1 "vid Holskaryd", Hol, † 1905.

Gift med

MAJA GRETA JOHANSDOTTER,

* 1829 13/1 i Björkekärr, Alingsås Landsförsamling, † 1901.

Barn:

VII:338 SELMA MATHILDA * 1861 18/10

VII:339 ANTON * 1863 13/5

VII:340 JOHAN * 1865 23/6

KLAS * 1867 17/9, utv. till Amerika 1886, † där 1887 7/12

VII:314 ADA * 1870 14/9

DAVIDA * 1874 2/1, † 1972 22/2 i Eklanda Siene

VII:342 ALBIN * 1877 5/4.

Ur Rydetsläkten nr 1.

På denna Häradskarta är Holskaryd Tåå utmärkt med gul prick. Vid blå prick finns otydligt ett annat torp med en ladugård eller ett uthus. Stenar finns ännu synliga idag efter troligtvis ladugården. Ligger mitt för stigen som gick upp till Klyfsåsen. Detta torp kan ha varit Holskaryds Undantag eller Holskaryds Hage. Vi har ej satt någon skylt här.

En skogsmaskin har kört rakt över fornlämningen Holskaryds Tåå i maj 2021.

